

Problemes de Geometria per a l'ESO 10

91.- En un rectangle ABCD siga P un punt sobre $\overline{BC}$ i Q un punt sobre $\overline{DC}$ tal que $\overline{BP} = 1$, $\overline{AP} = \overline{PQ} = 2$ i l'angle $\angle APQ = 90^\circ$. Determineu la mesura de $\overline{QD}$
Cruz Mathematicorum M383.

Solució:

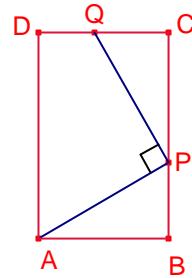
$\overline{BP} = 1$, $\overline{AP} = 2$, $\angle ABC = 90^\circ$, aleshores:

$$\angle APB = 60^\circ, \overline{AB} = \sqrt{3}.$$

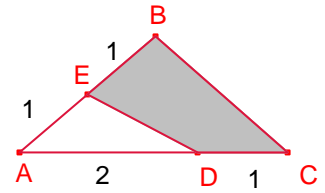
$$\angle QPC = 30^\circ.$$

Com $\overline{PQ} = 2$, $\angle PCQ = 90^\circ$. Aleshores $\overline{CQ} = 1$.

$$\overline{QD} = \overline{AB} - \overline{CQ} = \sqrt{3} - 1.$$

92.- En la figura, el punt E està sobre el costat $\overline{AB}$ i D sobre el costat $\overline{AC}$ tal que $\overline{AE} = \overline{EB} = \overline{DC} = 1$ i $\overline{AD} = 2$. Determineu la raó entre l'àrea del quadrilàter BCDE i l'àrea del triangle $\triangle ABC$.
Cruz Mathematicorum 384

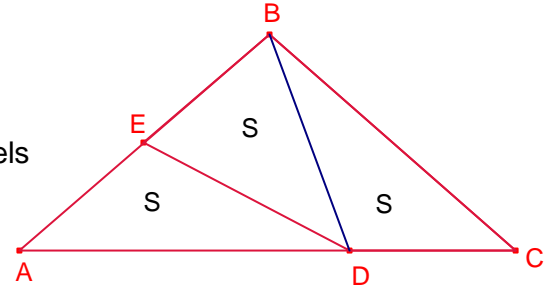

Solució:

Dos triangles que tenen la mateixa altura les seues àrees són proporcionals a les bases.

Siga S l'àrea del triangle $\triangle ADE$.

Els triangles $\triangle ADE$, $\triangle ADE$ tenen la mateixa altura sobre els costats $\overline{AE}$, $\overline{EB}$, respectivament i les seues bases són iguals. Aleshores, l'àrea de $\triangle ADE$ és S.

Els triangles $\triangle ADB$, $\triangle DCB$ tenen la mateixa altura sobre els costats $\overline{AD}$, $\overline{DC}$, respectivament. Les àrees són proporcionals a les bases.

$$\frac{S_{DCB}}{S_{ADB}} = \frac{\overline{DC}}{\overline{AD}} = \frac{1}{2}.$$

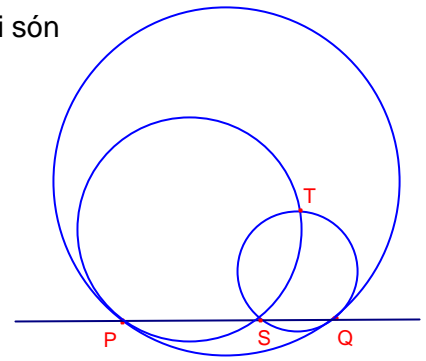
Aleshores l'àrea del triangle $\triangle DCB$ és S.

L'àrea del triangle $\triangle ABC$ és 3S.

L'àrea del quadrilàter BCDE és 2S.

La proporció entre l'àrea del quadrilàter BCDE i la del triangle $\triangle ABC$ és $\frac{2}{3}$.

93.- En la figura següent, els cercles menuts tenen radis a , b i són tangents al cercle gran de radi r en els punts P i Q . Les circumferències menudes s'intersequen en S i T . Proveu que si P , S , Q estan alineats aleshores, $r = a + b$
Crux Mathematicorum M393.

Solució:

Siga O el centre de la circumferència de radi r .

Siga O_1 el centre de la circumferència de radi a

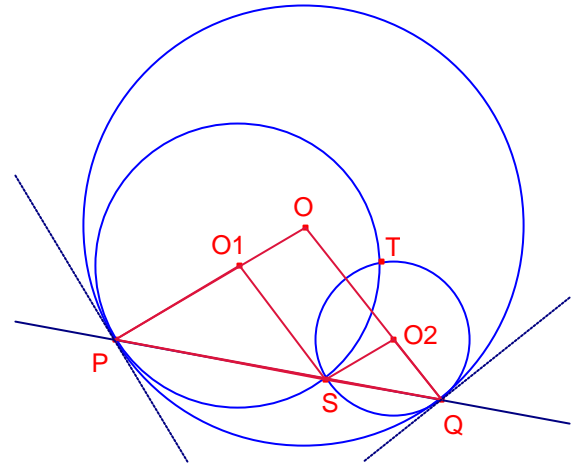
Siga O_2 el centre de la circumferència de radi b .

Siga $x = \overline{PS}$, $y = \overline{SQ}$.

El triangle $\triangle OPQ$ és isòsceles.

Per ser las circumferències tangents O_1 pertany al segment $\overline{OP}$.

Per ser las circumferències tangents O_2 pertany al segment $\overline{OQ}$.

Els triangles $\triangle OPQ$, $\triangle O_1PS$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{a}{x} = \frac{r}{x+y} \quad (1)$$

Els triangles $\triangle OPQ$, $\triangle O_2SQ$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{b}{y} = \frac{r}{x+y} \quad (2)$$

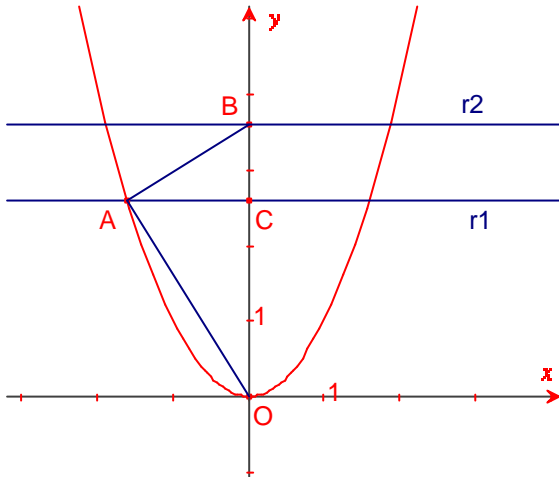
De (1) i (2)

$$\frac{a}{x} = \frac{b}{y} = \frac{r}{x+y}, \text{ per tant, } \frac{a+b}{x+y} = \frac{r}{x+y}.$$

Aleshores, $a + b = r$

94.- Dibuixem la gràfica de la paràbola $y = x^2$ en el plànol cartesià. Dues rectes r_1, r_2 són paral·leles a l'eix d'abscisses; la distància entre elles és 1 i r_1 està més propera a l'eix d'abscisses que r_2 . Siga A un dels punts d'intersecció de la recta r_1 i la paràbola i B el punt d'intersecció de la recta r_2 i l'eix d'ordenades i O l'origen de coordenades. Calculeu la mesura de l'angle $\angle OAB$.
Olimpíada de Bielorrússia 2009. 12-13 anys d'edat.

Solució:

Siga a la distància de la recta r_1 a l'eix d'abscisses.
Siga C la intersecció de la recta r_1 i l'eix d'ordenades.

Les coordenades de A són:

$$A(-\sqrt{a}, a).$$

$$\overline{AC} = \sqrt{a}.$$

aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle ACO$:

$$\overline{OA} = \sqrt{a^2 + a}$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle ACB$:

$$\overline{AB} = \sqrt{a + 1}.$$

$$\overline{OB} = a + 1$$

Notem que $\overline{OB}^2 = \overline{AB}^2 + \overline{OA}^2$, aleshores, aplicant el teorema invers del teorema de Pitàgores al triangle $\triangle OAB$, $\angle OAB = 90^\circ$.

95.- Siga el trapezi ABCD amb $\overline{BC}$ paral·lel a $\overline{AD}$ i l'angle $\angle CAD = 30^\circ$. La longitud de la diagonal $\overline{BD}$ mesura la meitat de la paral·lela mitjana del trapezi. Determineu la mesura de l'angle que formen les diagonals
Olimpíada de Bielorússia 2009. 12-13 anys d'edat.

Solució:

Siga $\overline{AD} = a$, $\overline{BC} = b$.

Siga O el punt intersecció de les diagonals.

Siga $x = \overline{OB}$.

Siga $\overline{PQ} = \frac{a+b}{2}$ paral·lela mitjana del trapezi.

Per hipòtesi $\overline{BD} = \overline{PQ} = \frac{a+b}{2}$.

Els triangles $\triangle ADO$, $\triangle CBO$ són semblants.
Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{x}{\frac{a+b}{2} - x} = \frac{b}{a}$$

Resolent l'equació en la incògnita x:

$$x = \frac{b}{2}$$

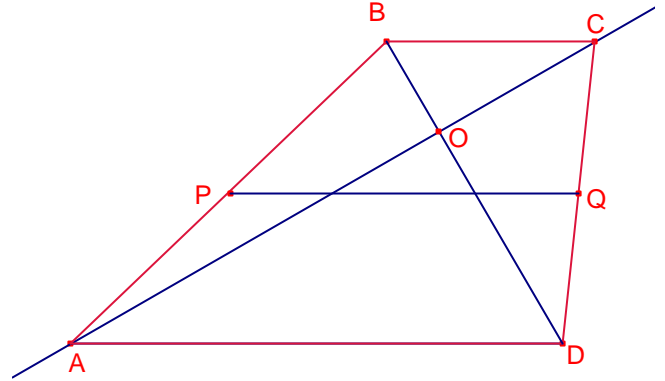
Siga $\alpha = \angle BOC$. $\angle OCB = \angle BAC = 30^\circ$.

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle BOC$:

$$\frac{b}{\sin \alpha} = \frac{\frac{b}{2}}{\sin 30^\circ}$$

Aleshores, $\alpha = 90^\circ$.

Per tant, les diagonals són perpendiculars.

96.- En la següent figura ABCF és un quadrat i CDEF un rectangle.
Si l'àrea de tota la figura és 216cm^2 i el perímetre del rectangle CDEF és tres vegades el costat $\overline{AB}$. Calculeu l'àrea del rectangle CDEF.
Olimpíada Nandú Argentina 2009.

Solució:

Siga $x = \overline{AB}$

Com que el perímetre del rectangle CDEF és 3 vegades $\overline{AB}$:

$$2x + 2 \cdot \overline{CD} = 3x.$$

$$\text{Aleshores, } \overline{CD} = \frac{x}{2}.$$

Com que l'àrea del rectangle ABDE és 216cm^2 :

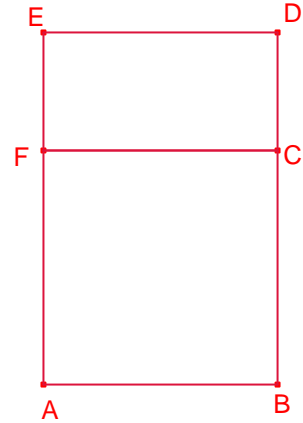
$$x \left(x + \frac{x}{2} \right) = 216.$$

Resolent l'equació: $x = \overline{AB} = 12\text{cm}$.

$$\text{Aleshores, } \overline{CD} = \frac{x}{2} = 6\text{cm}.$$

L'àrea del rectangle CDEF és:

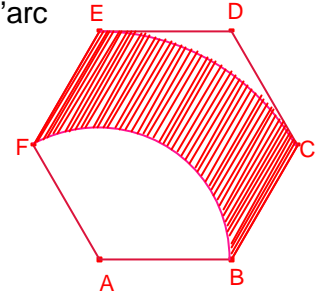
$$S_{\text{CDEF}} = x \frac{x}{2} = 72\text{cm}^2.$$

97.- Donat l'hexàgon regular ABCDEF de costat 12cm, dibuixem l'arc

$\widehat{BF}$ de centre A i radi $\overline{AB}$ i l'arc $\widehat{CE}$ de centre A i radi $\overline{AC}$.
Calculeu l'àrea ombrejada.

Olimpíada d'Argentina. Nyandú 2008, nivell 3.

Solució:

L'apotema de l'hexàgon regular mesura:

$$\overline{OM} = \sqrt{12^2 - 6^2} = 6\sqrt{3}.$$

$$\overline{AE} = \overline{AC} = 2 \cdot \overline{OM} = 12\sqrt{3}.$$

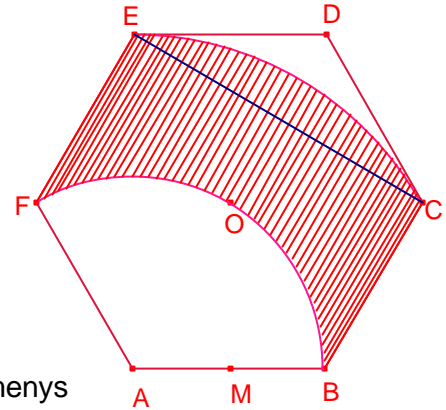
$$\angle FAB = 120^\circ, \angle EAC = 60^\circ.$$

L'àrea de l'hexàgon regular és:

$$S_{ABCDEF} = \frac{6 \cdot 12 \cdot 6\sqrt{3}}{2} = 216\sqrt{3}.$$

L'àrea del triangle equilàter $\triangle ACE$ és igual a la meitat de l'àrea de l'hexàgon regular ABCDEF:

$$S_{ACE} = 108\sqrt{3}.$$

L'àrea ombrejada és igual a l'àrea del pentàgon ABCEF menys

l'àrea del sector FAB més l'àrea del segment circular $\widehat{CE}$.

L'àrea del pentàgon ABCEF és $\frac{5}{6}$ l'àrea de l'hexàgon regular ABCDEF.

$$S_{ABDEF} = \frac{5}{6} 216\sqrt{3} = 180\sqrt{3}.$$

L'àrea del sector FAB és la tercera part de l'àrea del cercle de radi $\overline{AB}$:

$$S_{\text{sectorFAB}} = \frac{1}{3} (\pi \cdot 12^2) = 48\pi.$$

L'àrea del sector EAC és la sisena part de l'àrea del cercle de radi $\overline{AE}$.

$$S_{\text{sectorEAC}} = \frac{1}{6} (\pi (12\sqrt{3})^2) = 72\pi.$$

L'àrea del segment circular EAC és igual a l'àrea del sector EAC menys l'àrea del triangle equilàter $\triangle ACE$:

$$S_{\text{segmentEAC}} = 72\pi - 108\sqrt{3}.$$

L'àrea ombrejada és:

$$S = 180\sqrt{3} - 48\pi + (72\pi - 108\sqrt{3}) = 72\sqrt{3} + 24\pi \approx 200.11 \text{cm}^2.$$

98.- En un triangle isòsceles $\triangle ABC$, $\overline{AB} = \overline{AC}$, $A = 30^\circ$.
Siga D el punt mig del costat $\overline{BC}$. Siga P un punt del segment $\overline{AD}$ i un punt Q del costat $\overline{AB}$ tal que $\overline{BP} = \overline{PQ}$. Calculeu la mesura de l'angle $\angle PQC$.
Olimpíada d'Argentina 2007. nivell 1

Solució:

$$B = C = 75^\circ.$$

$\overline{AD}$ és la mediatriu del costat $\overline{BC}$, aleshores, $\overline{BP} = \overline{CP}$.

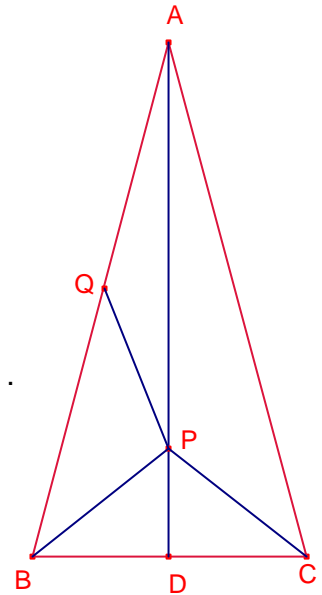
Siga $\alpha = \angle PBC$.

Aleshores, $\angle BCP = \alpha$, $\angle BPC = 180^\circ - 2\alpha$.

$\angle PBC = \angle PQB = 75^\circ - \alpha$. Aleshores, $\angle BPQ = 30^\circ + 2\alpha$

$\angle QPC = 360^\circ - (\angle BPC + \angle BPQ) = 360^\circ - (180^\circ - 2\alpha + 30^\circ + 2\alpha) = 150^\circ$.

Aleshores, $\angle PQC = \frac{180^\circ - 150^\circ}{2} = 15^\circ$.

99.- Siga el rectangle $ABCD$ $\overline{AB} = 10$, $\overline{BC} = 7$. Siga K el punt mig del costat $\overline{AB}$ i L el punt mig del costat $\overline{AD}$. La recta paral·lela al costat $\overline{BC}$ que passa per K talla la recta BL en el punt M . Determineu la mesura del segment $\overline{CM}$.
Olimpíada d'Argentina 2006. nivell 2

Solució:

$$\overline{AL} = \frac{1}{2}\overline{AD} = \frac{7}{2}.$$

Els triangles rectangles $\triangle BAL$, $\triangle BKM$ són semblants i la raó de semblança és $\frac{\overline{AB}}{\overline{KB}} = 2$.

Aleshores, $\overline{MK} = \frac{1}{2}\overline{AL} = \frac{7}{4}$.

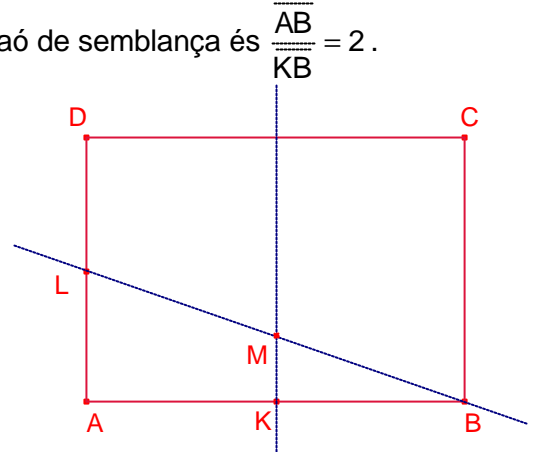
La recta KM talla el costat $\overline{CD}$ en el punt J .

$$\overline{MJ} = \overline{BC} - \overline{MK} = 7 - \frac{7}{4} = \frac{21}{4}.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle

$\triangle MJC$:

$$\overline{MC} = \sqrt{\overline{MJ}^2 + \overline{JC}^2} = \sqrt{\left(\frac{21}{4}\right)^2 + 5^2} = \frac{29}{4}.$$

100.- L'àrea del rectangle ABCD és 80cm^2 . Siga un punt F del costat $\overline{AB}$ tal que $\overline{AF} = 3 \cdot \overline{FB}$.

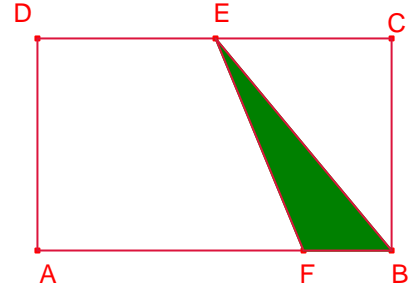
Siga E el punt mig del costat $\overline{CD}$. Calculeu l'àrea del triangle $\triangle FBE$.
Olimpíada d'Argentina Nyandú 2008. regional, nivell 1.

Solució.

$$S_{\triangle FBE} = \frac{1}{2} S_{\text{ABCD}} = \frac{1}{2} 80 = 40.$$

$$\overline{AB} = \overline{AF} + \overline{FB} = 4 \cdot \overline{FB}.$$

$$\frac{\overline{FB}}{\overline{AB}} = \frac{1}{4}.$$

Dos triangles que tenen la mateixa altura les àrees són proporcionals a les bases.

Els triangles $\triangle ABC$, $\triangle FBE$ tenen la mateixa altura sobre les bases $\overline{AB}$, $\overline{FB}$, respectivament.

Aleshores les seues àrees són proporcionals a les bases.

$$\frac{S_{\triangle FBE}}{S_{\triangle ABC}} = \frac{\overline{FB}}{\overline{AB}} = \frac{1}{4}.$$

$$\text{Per tant, } S_{\triangle FBE} = \frac{1}{4} S_{\triangle ABC} = 10\text{cm}^2.$$

Nota: No importa que el punt E siga el punt mig del costat $\overline{CD}$, és suficient que el punt E estiga en la recta CD i la seua àrea seria la mateixa.